

# רפידתו זהב

פרשה: **אמור**

גיליון: **64**

טו' אייר, תשפ"ג



פנינים, הנהגות ואמרות מגדולי ישראל

ע"פ פסק של הרב זילברשטיין, אנו מבקשים לא לקרוא בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה, שלא יצא שכרנו בהפסדנו.

## החפץ חיים חילק דג מלוח לכל הגויים בשכונה

מסופר על ה'חפץ חיים', שלאחר נישואיו הייתה לו מכולת קטנה, ופעם אחת הגיעה אליו גויה אחת וקנתה ממנו דג מלוח, שילמה, הלכה, ושכחה לקחת את הדג.

ה'חפץ חיים' לא ידע מי היא, לכן מיד רדף אחריה ובירר להיכן הלכה, ולבסוף התברר שהלכה לשכונה אחרת ששם גרה, אך הוא לא ידע מי היא. אז הוא לקח את שארית פרוטותיו, קנה דג מלוח וחילק לכל השכונה, וזה למרות שהיא הייתה גויה, כיוון שלא רצה להשתמש בכסף לא כשר.

(השבת התותית)

## הסידות שנהגו בשעות הגוי של 10,000 דולר הצילה את חייו

בספר "זכרון משה" (פתח דבר עמוד כ"ב) מובא סיפור נורא על הרה"ח רבי צבי מאיר פרלברגר ז"ל מאנטוורפן.

לאחר מלחמת העולם הראשונה עקר ר' צבי מאיר מפולין לברלין שבגרמניה, שם פתח בית מסחר סטיונאי לכלי פורצלן ויקרתיים, והצליח מאוד במסחרו. פעם גילה שאחד מלקוחותיו הנכרים שילם - בטעות - פעמיים, על סחורה ששוויה היה כעשרת אלפים דולר, שבמושגים של אז היה מדובר בהון עתק.

הוא לא רצה לסמוך על כך שטעות עכו"ם מותרת, וטרח להגיע לביתו של הגוי והחזיר לו את כל הכסף. להפתעתו של הגוי לא הייתה גבול. הוא לא הכיר הנהגות שכאלו אצל עמיתיו הסוחרים, ולכן שיבח את היהודי בכל פה ולשון.

לימים, עם עליית הנאצים ימ"ש לשלטון, התמנה הסוחר הגוי ההוא לתפקיד ראש הגסטפו בברלין, והתפרסם כאחד הצוררים הידועים לשמצה, ורכבות יהודים הומתו בהוראתו.

אמנם, למרות אכזריותו הגדולה, נתן הוראה לנתיניו שאם יגיע לידם שמה של משפחת פרלברגר, וידעו לו מיידית. ואכן, כשר' צבי מאיר וכל משפחתו נתפסו בגבול להולנד, נתן ראש הגסטפו הוראה שישחררו אותם, ויאפשרו להם לחצות את הגבול. כל משפחת פרלברגר ניצלה, וכשהגיעו להולנד היו במשך כל שנות הזעם במחבוא במרתף אצל אחד מחסידי אומות העולם, עד שהגיעו לאנטוורפן, ונחלו הצלחה רבה בחייהם מאז.

ויהי אחרי המלחמה, נתפס אותו רשע ימ"ש, והיה בין עשרת הנידונים במשפטי נירנברג. השופטים דנו אותו למוות בתלייה, אבל נתנו לו אפשרות אחת להינצל: אם תוכיח שהצלת ולו יהודי אחד!

ראש הגסטפו פרסם מודעה בכמה עיתונים, ובה ביקש שאם מאן-דהו

ממשפחת פרלברגר שרד את המלחמה, שיבוא ויעיד לטובתו... הר"ר צבי מאיר פרלברגר ראה את המודעה, והתחבט מה לעשות. מצד אחד, הרי הגוי הזה הצילו, ויש להכיר לו טובה על כך; ומצד שני, הרי מדובר ברוצח איום, שרחץ את ידיו בדמם של רבבות מאחינו בני ישראל.

לבסוף הוא החליט שייסע להעיד ויספר את כל הדברים כהווייתן, שאכן הצילו, ומהי סיבת ההצלה. אמנם, הוא הגיע לגרמניה יום לפני תאריך ההוצאה להורג, ונודע לו שהקדימו את הריגתו וכבר נתלה הרשע ימ"ש. בורא עולם מסובב הסיבות סיבב שיקדימו את ההוצאה להורג, כדי שהיהודי לא יספיק להעיד. כן יאבדו כל אויביך השם!

(ספור זכרון משה, קול ברמה)

## מהחטא הזה יכול להיברא מלאך משחית שבכוהו לשרוף את כל ורשה?

פעם יהודי נכנס ל'חפץ חיים' זצ"ל וביקש ממנו המלצה. ה'חפץ חיים' הסכים לתת לו, אבל כדי לכתוב צריך נייר. ולא היה לו בבית המדרש נייר. על השולחן היה מונח דף, לקח היהודי והביא ל'חפץ חיים'.

ה'חפץ חיים' שאל: "של מי זה?", ענה האיש "לא יודע, נראה שהנייר הפקר". קם ה'חפץ חיים' והחל מתעניין אצל הראשון שישב שם האם זה שלך... וכך הלך מאחד לשני.

האיש איבד כבר את סבלנותו ואמר: "מה זה בסך הכל, שווה פרוטה, האם צריך לעשות מזה עסק?"

השיב לו ה'חפץ חיים': "הנייר הזה אכן לא שווה יותר מפרוטה, אבל אם אקח אותו אהיה גזלן, אעבור על 'לא תגזול', ומהחטא הזה יכול להיברא מלאך משחית שבכוהו לשרוף את כל ורשה!".

(השבת התותית)

## החזיר מעט עודף מיותר לרוקה, וגרם לקידוש השם גדול

מסופר על ה'אמרי חיים' מויזניץ, שפעם מסר שיחה לבחורי ישיבת ויזניץ בעניני קידוש ה' שמוטל על כל בחור ישיבה לעשות כשיצא לרחובה של עיר, ובאמצע השיחה פרץ בבכי של התרגשות ואמר: "אני בוכה מרוב שמחה, כי שמעתי שמישהו מאיתנו זכה לקדש שם שמים: היה זה אחד הבחורים, שעשה קנייה בבית מרקחת בתל אביב, והוא קיבל עודף יותר ממה שמגיע לו. הבחור חזר לבית המרקחת להחזיר את העודף לאחר כשעה ארוכה".

הרוקה התפעל מאוד מהחינוך שקיבל הבחור ושאל אותו היכן הוא לומד, והבחור אמר שלומד בויזניץ, והרוקה פרסם דבר זה בעיתונות וזה גרם לקידוש ה' גדול. לפעמים אדם עושה מעשה קטן, והרווח עצום!

(השבת התותית)



## הגנב צחק ואמר למנהל: "גנבת לי את הפרנסה!"

סיפר הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א:

את הסיפור הבא קיבלתי בעדות אישית מפי המנהל ה"ה עוזי חסון הי"ו: היה זה בשעת בוקר לא מוקדמת, בחצר אחד מבתי הספר באזור השרון. מנהל בית הספר, יהודי יקר, המשקיע מירב ומיטב כישוריו ויכולותיו בתלמידות בית הספר שבהנהלתו, שהה באותה עת בחצר המוסד. לפתע, שם לב כי אדם מבוגר מגיע לבית הספר, ומביא עמו ילדה צעירה, שאיחורה ללימודים.

נורה אדומה נדלקה במוחו. אם אינו טועה - אין זו הפעם הראשונה שהתלמידה הזו מאחרת להגיע. הוא נזכר כי המורה כבר דיווחה לו שיש בעיה עם התלמידה הזו, ומשהו בעניינה לוטה בערפל. ברגע הבא, נזכר שמזה תקופה אין הוריה משלמים שכר לימוד במועד, ורק מדי פעם מגיע הסכא לבית הספר, ומשלם במזומן כמה שקלים להקטנת החוב...

רצף התמיהות הוביל אותו להמתין ליהודי המבוגר בחצר, עד אשר ישוב מהכנסת התלמידה לכיתה. וכשיצא, ביקש המנהל לשוחח עמו ביחידות בחדרו.

הוא מזג לו כוס שתיה קרה, והחל לשוחח עמו, דולה פרטים על התלמידה והרקע המשפחתי שלה. התברר כי התלמידה הזו היא נכדתו, המתגוררת אצלו בניסיונות כאובות, בעקבות רקע משפחתי מורכב, והסבא מתקשה בהתמודדות עם גידולה.

בין הדברים, בירר המנהל בעדינות על מקור פרנסתו של הסבא. בתחילה הוא התחמק מלגלות, אך ככל שהמנהל המשיך לשאול, החל נע באי נוחות בכיסאו, ומחוייר ומסמיק ולבסוף, נשבר וסיפר מהיכן פרנסתו, לא לפני שהמנהל הבטיחו כי לא יגלה את הדבר לאיש...

"האמת היא", לחש הסב בקול שקט. "שלונוכח מצוקתי הכספית החמורה, אני מתפרנס ממקצוע עתיק, אני פשוט גנב!"

עיני המנהל יצאו מחוריהן. הוא ידע שיש כאן 'סיפור', אבל לא שיער את גודלו... הוא נותר לשבת מופתע והמום, והסב הגנב הסביר ברוב חוצפתו: "תראה, אני לא גנב שמפחיד את האנשים, ההיפך. אני מברר על אדם שלא נמצא בבית, וכשהבית ריק - אני פורץ פנימה בזריזות, מרוקן ארנק או שניים, מוסיף שניים שלושה תכשיטים, ובורח..."

הגנב הוסיף ותיאר עד כמה הוא מקפיד להשאיר את הבית מסודר, הוא אף פעם לא מבהיל את האנשים, ובדרך כלל גם לא גונב הכל, ומשאיר בבית משהו עבור קניות ליום המחר... "זה לא שאני גונב להנאתי, הסביר בפשטות. אני גונב לפרנסתי!" - הצטרף הגנב...

"תראה, אני באמת לא גנב כזה אכזר...", הוא המשיך לתאר, "הנה, רק אתמול פרצתי לאיזה בית, חיפשתי בכל חור והגעתי לכל מחבוא, ולא מצאתי דבר. פתחתי את המקרר, וכשגיליתי שהוא ריק הוצאתי מכיסי 200 שקל, והנחתי להם על השולחן, שיהיה להם למחיה!" - סיים הגנב, ומחה דמעה סוררת...

"אז אתה לא גנב!" - אורו עיני המנהל והוא קם ולחץ את ידו של הסב בחום, "אתה פשוט צדיק!"

"לא צדיק ולא נעליים", גיחך הסב הגנב בהלצה. "אני גנב, וכנראה גם רשע לא קטן. בבית הזה פשוט נכמרו רחמי!"

"ההיפך הוא הנכון" - קבע המנהל ברורות, "אתה צדיק, בבית הזה

התגלתה נפשך האמתית, באותם רגעים התגלה הלב היהודי הפועם בך! רק שבצר לך בחרת אפיק פרנסה מצחין ונורא כמו גניבה... אז מעשי הגניבה שלך חמורים ונוראיים, אך בעצם - הלב היהודי שלך פועם ועוצמתי, ומדי פעם הוא פורץ וחושף מי אתה באמת!" - שב המנהל וקבע, ונפרד מהסב-הגנב-הצדיק בלחיצת יד חמה...

חלפו עברו כמה שבועות, ושוב נפגשו הסב והמנהל בחצר בית הספר בשעת בוקר מאוחרת. "לא יפה מצידך" - צחק הסב באוזני המנהל, "גנבת לי את הפרנסה. קלקלת לי את היכולת להתפרנס... מאז שגילית לי מי אני באמת, אינני מסוגל לגנוב! אני רוצה ליצאת למלאכת הגניבות, חסר לי כסף, הגעתי כבר לעוני מחפיר, אבל כל פעם שב ומתעורר בי אותו רגש יהודי, ומחוייר אותי הביתה חסר כל..."

המנהל שמח והתרגש על השינוי המתחולל, והציע עזרה לסייע בפרנסת הסב בדרכים כשרות וחיוניות. הוא דאג לו לפרנסה קבועה וטובה, ולאט לאט - העלה את הסב ואת המשפחה כולה על דרך המלך, בלי להתפרנס מגניבות ופשעים וכיצא בהם...

סיפור זה מאיר את אותה נקודת יהלום, החבויה בעומק לבו של כל איש ישראלי, ויהא זה הגנב הנאלח ביותר, גם בו יש ניצוץ יהודי, והוא לא כבוי, אלא רק חבוי!

(פניו פרשת השבוע)

## "היאך יתכן שכסף שהגיע אלי ביושר נעלם ונאבד ממני?"

סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א כי שמע מבני משפחתו של כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג - הרה"ק רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל, שבביתו היו כלי כסף רבים ויקרים שקיבל בירושה, שכאשר פרצה מלחמת העולם, הטמין אותם באדמה, מאימת הצורך.

והנה, בתום המלחמה, הגיע הרבי אל המקום שבו הטמין את כלי הכסף ולא מצא אותם.

תמה האדמו"ר תמיהה גדולה: "היאך יתכן שכסף שהגיע אליי ביושר וללא חשש איסור גזל, נעלם ונאבד ממני ואיני יכול למצואו...?"

ובאמת אחרי שחלפו עשרות שנים, חזרו כלי הכסף לרשותו באורח פלא ולא חסר דבר מהם!

(ליקוטים וסיפורים נפלאים)

## כיצד ילדים טהורים נהפכים למבטלי תורה, בעלי מידות גרועות?

שח הרב וואזנר זצ"ל: העולם טועים וחושבים כי חיי המסחר לחוד, וחיי התורה לחוד. אנשים לא נזהרים שהממון שמרוויחים יהיה נקי מגזל וגניבה, אונאת דברים, אונאת ממון וריבית, רחוקים ממוסר עבודה.

עד כמה הדברים חמורים? מובא ממוה"ר הקדוש רבי מנדל מרימנוב: ישנה תמיהה, אנו רואים כמה פעמים ילדים הלומדים בהתמדה, מתפללים בכוונה, עונים אמן בהתלהבות, ואילו כשגדלים נהפכים מבטלים תורה ותפילה ובעלי מידות גרועות. ומאין זה נהיה? הרי התורה שלמדו בקטנותם ראוי שתוסיף להם אומץ בגדלותם, שתעמוד להם, והרי מצוה גוררת מצוה?!

אלא התשובה על זה היא כך: אבותיהם האכילו אותם בממון גזל על ידי משא ומתן שאינו באמונה, ונתפטמו באיסורים, ועל ידי זה נולדו בהם תאוות ומידות גרועות!

(מבית לוי, תובא ביד לשולחן שבת)